॥तैत्तिरीय ब्राह्मणम्॥

॥सप्तमः प्रश्नः॥

॥ तैत्तिरीयब्राह्मणे प्रथमाष्टके सप्तमः प्रपाठकः॥

पृतद्वाँह्मणान्येव पश्चं ह्वी १ षिं। अथेन्द्रांय शुनासीरांय पृरोडाशं द्वादंशकपालं निर्वपिति। संवथ्सरो वा इन्द्राशुनासीरं। संवथ्सरेणैवास्मा अन्नमवं रुन्थे। वाय्व्यं पर्यो भवित। वायुर्वे वृष्ट्यै प्रदापियता। स पृवास्मे वृष्टिं प्रदापयति। सौर्यं एकंकपालो भवित। सूर्येण वा अमुष्मिं ल्लोके वृष्टिंधृता। स पृवास्मे वृष्टिं नियंच्छिति॥१॥ द्वादशगव १ सीरं दक्षिणा समृद्धे। देवासुराः संयंत्ता आसन्। ते देवा अग्निमंब्रुवन्। त्वयां वीरेणासुरान्भिमंवामेति। सौंऽब्रवीत्। त्रेधाऽहमात्मानं विकिरिष्य इति। स त्रेधा-ऽऽत्मानं व्यंकुरुत। अग्निं तृतींयम्। रुद्रं तृतींयम्। वर्रणं तृतींयम्॥२॥

सौंऽब्रवीत्। क इदं तुरीयमिति। अहमितीन्द्रौंऽब्रवीत्। सन्तु सृंजावहा इति। तौ समसृजेताम्। स इन्द्रंस्तुरीयमभवत्। यदिन्द्रंस्तुरीयमभवत्। तदिन्द्रतुरीयस्थैन्द्रतुरीयत्वम्। ततो वै देवा व्यंजयन्त। यदिन्द्रतुरीयं निरुप्यते विजित्यै॥३॥ वहिनीं धेनुदक्षिणा। यद्वहिनीं। तेनांग्नेयी। यद्गौः। तेनं रौद्री। यद्धेनुः। तेनैन्द्री। यथ्स्री सती दान्ता। तेनं वारुणी समृद्धौ।

प्रजापंतिर्य्ज्ञमंसृजत॥४॥

त १ सृष्ट १ रक्षा १ स्यजिघा १ सन्। स पृताः प्रजापंतिरात्मनों देवता निरंमिमीत। ताभिवैं स दिग्भ्यो रक्षा १ सि प्राणुंदत। यत्पंश्चावृत्तीयं जुहोतिं। दिग्भ्य पृव तद्यजंमानो रक्षा १ सि प्रणुंदते। समूं छ १ रक्षः सन्दंग्ध १ रक्ष इत्यां ह। रक्षा १ स्येव सन्दंहित। अग्नयं रक्षोघ्ने स्वाहेत्यां ह। देवतांभ्य पृव विजिग्यानाभ्यो भाग्धेयं करोति। प्रष्टिवाही रथो दक्षिणा समृंद्धे॥ ५॥

इन्द्रों वृत्र १ ह्त्वा। असुंरान्पराभाव्यं। नमुंचिमासुरं नालंभत। त १ शृच्यां ऽगृह्णात्। तौ समंलभेताम्। सौं ऽस्माद्भिशुंनतरो-ऽभवत्। सौं ऽब्रवीत्। सुन्धा १ सन्दंधावहै। अथु त्वाऽवं स्रक्ष्यामि। न मा शुष्कंणु नार्द्रेणं हनः॥६॥

न दिवा न नक्तमिति। स पृतम्पां फेर्नमसिश्चत्। न वा पृष शुष्को नार्द्रो व्युष्टाऽऽसीत्। अनुंदितः सूर्यः। न वा पृतद्दिवा न नक्तम्। तस्यैतस्मिं ल्लोके। अपां फेर्नेन् शिर् उदंवर्तयत्। तदेन्मन्वंवर्तत। मित्रंद्रुगितिं॥७॥

स पृतानंपामार्गानंजनयत्। तानंजुहोत्। तैर्वे स रक्षाः स्यपाहत। यदंपामार्गहोमो भवंति। रक्षंसामपंहत्यै। पृकोल्मुकेनं यन्ति। तिद्धे रक्षंसां भाग्धेयम्। इमान्दिशं यन्ति। एषा वै रक्षंसां दिक्। स्वायांमेव दिशि रक्षाः सि

हन्ति॥८॥

स्वर्नृत इरिणे जुहोति प्रद्रे वाँ। एतद्वै रक्षंसामायतनम्। स्व एवायतंने रक्षा रेसि हन्ति। पूर्णमयेन स्रुवेणं जुहोति। ब्रह्म वे पूर्णः। ब्रह्मंणैव रक्षा रेसि हन्ति। देवस्यं त्वा सिवृतुः प्रमुव इत्याह। स्वितृप्रंसूत एव रक्षा रेसि हन्ति। हृत र रक्षो-ऽवंधिष्म रक्ष इत्याह। रक्षंसा रूप्तत्यैं। यद्वस्ते तद्दक्षिणा निरवंत्यै। अप्रंतीक्षमायंन्ति। रक्षंसाम्न्तर्हित्यै॥९॥

युच्छुति वर्रुणं तृतीयं विजित्या असृजत् समृद्धौ हनो मित्रंद्रुगितिं हन्ति स्तृत्यै त्रीणि च॥[१]

धात्रे पुरोडाशं द्वादंशकपालं निर्वपिति। संवथ्सरो वै धाता। संवथ्सरेणैवास्मैं प्रजाः प्रजनयित। अन्वेवास्मा अनुमितिर्मन्यते। राते राका। प्र सिनीवाली जनयित। प्रजास्वेव प्रजातासु कुह्वां वाचं दधाति। मिथुनौ गावौ दक्षिणा समृद्धे। आग्नावैष्णवमेकांदशकपालं निर्वपित। ऐन्द्रावैष्णवमेकांदशकपालम्॥१०॥

वैष्णवं त्रिंकपालम्। वीर्यं वा अग्निः। वीर्यमिन्द्रः। वीर्यं विष्णुः। प्रजा एव प्रजांता वीर्यं प्रतिष्ठापयति। तस्मात्प्रजा वीर्यावतीः। वामन ऋष्मो वही दक्षिणा। यद्वही। तेनांग्नेयः। यद्देष्मः॥११॥ तेनैन्द्रः। यद्वांमनः। तेनं वैष्णवः समृद्धौ। अग्नीषोमीयमेकां-दशकपालं निर्वपति। इन्द्रासोमीयमेकांदशकपालम्। सौम्यं चरुम्। सोमो वै रेतोधाः। अग्निः प्रजानां प्रजनयिता।

वृद्धानामिन्द्रंः प्रदापयिता। सोमं एवास्मै रेतो दर्धाति॥१२॥ अग्निः प्रजां प्रजनयित। वृद्धामिन्द्रः प्रयंच्छति। बुभुर्दक्षिणा समृद्धे। सोमापौष्णं चुरुं निर्वपति। ऐन्द्रापौष्णं चुरुम्। सोमो वै रेतोधाः। पूषा पंशूनां प्रजनियता। वृद्धानामिन्द्रंः प्रदापयिता। सोमं एवास्मै रेतो दर्धाति। पूषा पशून्प्रजनयित॥१३॥

वृद्धानिन्द्रः प्रयंच्छति। पौष्णश्चरुभंवति। इयं वै पूषा। अस्यामेव प्रतिं तिष्ठति। श्यामो दक्षिणा समृद्धौ। बृहु वै पुरुषो मेध्यमुपंगच्छति। वैश्वान्रं द्वादंशकपालं निर्वपति। संवथ्सरो वा अग्निर्वैश्वान्रः। संवथ्सरेणैवैनई स्वदयति। हिर्रण्यं दक्षिणा॥१४॥

प्वित्रं वै हिरंण्यम्। पुनात्येवैनम्ं। बहु वै रांजन्योऽनृंतं करोति। उपं जाम्ये हरंते। जिनातिं ब्राह्मणम्। वद्त्यनृंतम्। अनृंते खलु वै क्रियमांणे वरुणो गृह्णाति। वारुणं यंवमयं चरुं निर्वपति। वरुणपाशादेवैनं मुश्रति। अश्वो दक्षिणा। वारुणो हि देवत्याऽश्वः समृंद्धौ॥१५॥

ऐन्द्रावैष्णवमेकांदशकपालुं यदंषुभो दर्धाति पूषा पुशून्प्रजनयित हिरंण्युं दक्षिणा दक्षिणैके

च॥————[२]

र्ितनांमेतानि ह्वी १ षि भवन्ति। एते वै राष्ट्रस्यं प्रदातारेः। एते ऽपादातारेः। य एव राष्ट्रस्यं प्रदातारेः। येऽपादातारेः।

त एवास्मै राष्ट्रं प्रयंच्छन्ति। राष्ट्रमेव भंवति। यथ्संमाहत्यं निर्वपंत्। अरंत्रिनः स्युः। यथायथं निर्वपंति रत्नित्वायं॥१६॥ यथ्सद्यो निर्वपंत्। यावंतीमकेन ह्विषाऽऽशिषंमव रुन्थे। तावंतीमवंरुन्थीत। अन्वहन्निर्वपति। भूयंसीमेवाशिष्मवं रुन्थे। भूयंसो यज्ञऋतून्पंति। बार्हस्पत्यं चरं निर्वपति ब्रह्मणो गृहे। मुख्त एवास्मै ब्रह्म सङ्श्यंति। अथो ब्रह्मंन्नेव क्षत्रमन्वारंम्भयति। शितिपृष्ठो दक्षिणा समृद्धौ॥१७॥

ऐन्द्रमेकांदशकपाल र राज्ञन्यंस्य गृहे। इन्द्रियमेवावं रुन्थे। ऋषभो दक्षिणा समृंद्धे। आदित्यं चरुं मिहंष्ये गृहे। इयं वा अदितिः। अस्यामेव प्रतितिष्ठति। धेनुर्दक्षिणा समृद्धे। भगांय चरुं वावातांये गृहे। भगंमेवास्मिन्दधाति। विचित्तगर्भा पष्ठौही दक्षिणा समृंद्धे॥१८॥

नैर्ऋतं चरुं परिवृत्त्वै गृहे कृष्णानां व्रीहीणां नखिनिर्भिन्नम्। पाप्मानमेव निर्ऋतिं निरवंदयते। कृष्णा कूटा दक्षिणा समृद्धे। आग्नेयमृष्टाकंपाल सेनान्यो गृहे। सेनामेवास्य सङ्श्यंति। हिरंण्यं दक्षिणा समृद्धे। वारुणं दशंकपाल स्तूतस्यं गृहे। वरुणस्वमेवावं रुन्थे। महानिरष्टो दक्षिणा समृद्धे। मारुत स्तु स्तु स्तु ग्रामण्यां गृहे॥१९॥

अन्नं वै मुरुतः। अन्नमेवावं रुन्धे। पृश्चिर्दक्षिणा समृद्धै। सावित्रं द्वादेशकपालं क्षुतुर्गृहे प्रसूँत्यै। उपध्वस्तो दक्षिणा समृंद्धे। आश्विनं द्विकपालः संङ्ग्रहीतुर्गृहे। अश्विनौ वै देवानां भिषजौं। ताभ्यांमेवास्मै भेषजं करोति। सवात्यौं दक्षिणा समृंद्धे। पौष्णं चुरुं भांगदुघस्यं गृहे॥२०॥

अत्रं वै पूषा। अत्रंमेवावं रुन्धे। श्यामो दक्षिणा समृद्धै। रौद्रं गांवीधुकं चरुमंक्षावापस्यं गृहे। अन्तत एव रुद्रं निरवंदयते। श्वल उद्वारो दक्षिणा समृद्धे। द्वादंशैतानिं ह्वी १ षिं भवन्ति। द्वादंश मासाः संवथ्सरः। संवथ्सरेणैवास्मे राष्ट्रमवं रुन्धे। राष्ट्रमेव भंवति॥२१॥

यन्न प्रंति निर्वपैत्। र्िन आशिषोऽवंरुन्धीरन्। प्रतिनिर्वपति। इन्द्रांय सुत्राम्णे पुरोडाशमेकांदशकपालम्। इन्द्रांया होम्चै। आशिषं एवावं रुन्धे। अयं नो राजां वृत्रहा राजां भूत्वा वृत्रं वंध्यादित्यांह। आमेवैतामा शौस्ते। मैत्राबार्हस्पत्यं भवति। श्वेतायै श्वेतवंथ्सायै दुग्धे॥२२॥

बार्ह्स्पत्ये मैत्रमि दधाति। ब्रह्मं चैवास्मैं क्षत्रं चं स्मीचीं दधाति। अथो ब्रह्मंत्रेव क्षत्रं प्रतिष्ठापयति। बार्ह्स्पत्येन् पूर्वेण प्रचंरति। मुख्त एवास्मै ब्रह्म सङ्श्यंति। अथो ब्रह्मंत्रेव क्षत्रमन्वारम्भयति। स्वयं कृता वेदिर्भवति। स्वयं दिनं बर्हिः। स्वयं कृत इध्मः। अनंभिजितस्याभिजित्यै। तस्माद्राज्ञामरंण्यम्भिजितम्। सैव श्वेता श्वेतवंथ्सा दक्षिणा समृंख्ये॥२३॥

र्िि त्वाय समृं हो पष्टौही दक्षिणा समृं हो ग्रामण्यों गृहे भागदुघस्यं गृहे भंवित दुग्धें ऽभिजिंत्यै दे चं॥—————[3]

देवस्वामेतानि ह्वी १ षि भवन्ति। एतावंन्तो वै देवाना १ स्वाः। त एवास्मैं स्वान्प्रयंच्छन्ति। त एंन १ स्वन्ते। अग्निरेवैनं गृहपंतीना १ स्वते। सोमो वन्स्पतीनाम्। रुद्रः पंशूनाम्। बृह्स्पतिर्वाचाम्। इन्द्रौ उयेष्ठानौम्। मित्रः सत्यानौम्॥ २४॥

वर्रणो धर्मपतीनाम्। एतदेव सर्वं भवति। स्विता त्वाँ प्रस्वानारं सुवतामिति हस्तं गृह्णाति प्रसूँत्यै। ये देवा देवः सुवः स्थेत्यांह। यथायजुरेवैतत्। महते क्षत्रायं महत आधिपत्याय महते जानराज्यायेत्यांह। आमेवैतामा शाँस्ते। एष वो भरता राजा सोमोऽस्माकं ब्राह्मणानाः राजेत्यांह। तस्माथ्सोमराजानो ब्राह्मणाः। प्रति त्यन्नामं राज्यमंधायीत्यांह॥२५॥

राज्यमेवास्मिन्प्रतिदधाति। स्वां तनुवं वर्रुणो अशिश्रेदि-त्यांह। वरुणस्वमेवावं रुन्थे। शुचैर्मित्रस्य व्रत्यां अभूमेत्यांह। शुचिमेवेनं व्रत्यं करोति। अमन्मिहि मह्त ऋतस्य नामेत्यांह। मनुत एवेनम्। सर्वे व्राता वर्रुणस्याभूवित्रत्यांह। सर्वव्रातमेवेनं करोति। वि मित्र एवेररांतिमतारीदित्यांह॥२६॥

अरांतिमैवैनं तारयति। असूंषुदन्त यृज्ञियां ऋतेनेत्यांह। स्वदयंत्येवैनम्। व्यं त्रितो जरिमाणं न आन्डित्यांह। आयुरेवास्मिन्दधाति। द्वाभ्यां विमृष्टे। द्विपाद्यजमानः प्रतिष्ठित्ये। अग्नीषोमीयंस्य चैकांदशकपालस्य देवसुवां चं ह्विषांमग्रयें स्विष्टकृतें समवंद्यति। देवतांभिरेवैनंमुभ्यतः परिगृह्णाति। विष्णुऋमान्क्रंमते। विष्णुरेव भूत्वेमाँ छोकान्भि- जंयति॥२७॥

अर्थेतः स्थेतिं जुहोति। आहुंत्यैवैनां निष्क्रीयं गृह्णाति। अथो ह्विष्कृंतानामेवाभिघृंतानां गृह्णाति। वहुंन्तीनां गृह्णाति। एता वा अपा॰ राष्ट्रम्। राष्ट्रमेवास्में गृह्णाति। अथो श्रियंमेवैनंमभिवंहन्ति। अपां पतिंर्सीत्यांह। मिथुनमेवाकः। वृषांऽस्यूर्मिरित्यांह॥२८॥

ऊर्मिमन्तंमेवैनं करोति। वृष्सेनोंऽसीत्यांह। सेनांमेवास्य सङ्श्यंति। व्रज्ञक्षितः स्थेत्यांह। एता वा अपां विशंः। विशंमेवास्मै पर्यूहति। मुरुतामोजः स्थेत्यांह। अत्रं वै मरुतंः। अन्नमेवावं रुन्धे। सूर्यवर्चसः स्थेत्यांह॥२९॥

राष्ट्रमेव वेर्चस्व्यंकः। सूर्यत्वचसः स्थेत्याह। सृत्यं वा पृतत्। यद्वर्षिति। अनृतं यदातपित् वर्षिति। सृत्यानृते पृवावं रुन्थे। नैन र् सत्यानृते उदिते हिर्इस्तः। य पृवं वेदं। मान्दाः स्थेत्याह। राष्ट्रमेव ब्रह्मवर्चस्यंकः॥३०॥

वाशाः स्थेत्यांह। राष्ट्रमेव वृश्यंकः। शक्वंरीः स्थेत्यांह। पृशवो वै शक्वंरीः। पृशूनेवावं रुन्थे। विश्वभृतः स्थेत्यांह। राष्ट्रमेव पंयस्व्यंकः। जनभृतः स्थेत्यांह। राष्ट्रमेवेन्द्रियाव्यंकः। अग्नेस्तेजस्याः स्थेत्यांह॥३१॥

राष्ट्रमेव तेज्ञस्व्यंकः। अपामोषंधीनाः रसः स्थेत्यांह।
राष्ट्रमेव मंध्व्यंमकः। सार्स्वतं ग्रहं गृह्णाति। एषा
वा अपां पृष्ठम्। यथ्सरंस्वती। पृष्ठमेवैनः समानानां
करोति। षोड्शभिर्गृह्णाति। षोडंशकलो वै पुरुषः।
यावांनेव पुरुषः। तस्मिन्वीर्यं दधाति। षोड्शभिर्जुहोतिं
षोड्शभिर्गृह्णाति। द्वात्रिर्शृथ्सम्पंद्यन्ते। द्वात्रिरंशदक्षराऽनुष्टुक्। वार्गनुष्टुफ्सर्वाणि छन्दाः सि। वाचैवैनः सर्वेभिष्छन्दोंभिर्भिषिंश्चति॥३२॥

ऊर्मिरित्यांहु सूर्यंवर्चसुः स्थेत्यांह ब्रह्मवर्च्स्यंकस्तेजुस्याः स्थेत्यांहैव पुरुष्ः षद चं॥ldot

देवीरापः सं मधुंमतीर्मधुंमतीभिः सृज्यध्वमित्यांह। ब्रह्मणैवेनाः स॰सृंजति। अनाधृष्टाः सीद्तेत्यांह। ब्रह्मणैवेनाः सादयति। अन्त्रा होतुंश्च धिष्णियं ब्राह्मणाच्छु॰सिनंश्च सादयति। अगुयो वे होतां। ऐन्द्रो ब्राह्मणाच्छु॰सी। तेजंसा चैवेन्द्रियेणं चोभ्यतां राष्ट्रं परिगृह्णाति। हिरण्येनोत्पुंनाति। आहुंत्ये हि प्वित्रांभ्यामृत्पुनन्ति व्यावृंत्त्ये॥३३॥

श्तमानं भवति। श्तायुः पुरुषः श्तेन्द्रियः। आयुंष्येवेन्द्रिये प्रति तिष्ठति। अनिभृष्टम्सीत्यांह। अनिभृष्ट्र् ह्यंतत्। वाचो बन्धुरित्यांह। वाचो ह्यंष बन्धुंः। त्पोजा इत्यांह। त्पोजा ह्यंतत्। सोमंस्य दात्रमसीत्यांह॥३४॥

सोमंस्य ह्यंतद्दात्रम्। शुक्रा वंः शुक्रेणोत्प्नामीत्यांह। शुक्रा ह्यापंः। शुक्र हरंण्यम्। चन्द्राश्चन्द्रेणेत्यांह। चन्द्रा ह्यापंः। चन्द्र हरंण्यम्। अमृतां अमृत्नेनेत्यांह। अमृता ह्यापंः। अमृत्र हिरंण्यम्॥३५॥

स्वाहां राज्ञसूयायेत्यांह। राज्ञसूयांय ह्यंना उत्पुनाति। स्थमादौँ द्युम्निनीरूर्ज पुता इतिं वारुण्यर्चा गृह्णाति। वरुणस्वमेवावं रुन्थे। एकया गृह्णाति। एकथेव यर्जमाने वीर्यं दधाति। क्षुत्रस्योल्बंमिस क्षुत्रस्य योनिर्सीतिं ताप्यं चोष्णीषं च प्रयंच्छति सयोनित्वायं। एकंशतेन दर्भपुञ्जीलैः पंवयति। शृतायुर्वे पुरुषः शृतवीर्यः। आत्मैकंशतः॥३६॥

यावांनेव पुरुषः। तस्मिन्वीर्यं दधाति। दध्यांशयति। इन्द्रियमेवावं रुन्धे। उदुम्बरमाशयति। अन्नाद्यस्यावंरुद्धै। शष्पांण्याशयति। सुरांबिलमेवेनं करोति। आविदं एता भंवन्ति। आविदंमेवेनं गमयन्ति॥३७॥

अग्निरेवैनं गार्हंपत्येनावति। इन्द्रं इन्द्रियेणं। पूषा पृश्निः। मित्रावरुंणौ प्राणापानाभ्यांम्। इन्द्रों वृत्राय वज्रमुदंयच्छत्। स दिवंमलिखत्। सोंऽर्यम्णः पन्थां अभवत्। स आविंत्रे द्यावांपृथिवी धृतव्रंते इति द्यावांपृथिवी उपांधावत्। स आभ्यामेव प्रसूत इन्द्रों वृत्राय वज्रं प्राहंरत्। आविंत्रे द्यावांपृथिवी धृतव्रंते इति यदाहं॥३८॥

आभ्यामेव प्रस्तो यर्जमानो वज्रं भ्रातृं व्याय प्रहंरति। आविन्ना देव्यदितिर्विश्वरूपीत्यांह। इयं वे देव्यदितिर्विश्वरूपी। अस्यामेव प्रति तिष्ठति। आविन्नोऽयम्सावांमुष्यायणौऽस्यां विश्यंस्मिन्नाष्ट्र इत्यांह। विशेवैन र राष्ट्रेण समर्धयति। महते क्षत्रायं महत आधिपत्याय महते जानराज्यायेत्यांह। आमेवैतामा शाँस्ते। एष वो भरता राजा सोमोऽस्माकं ब्राह्मणाना र राजेत्यांह। तस्माथ्सोमराजानो ब्राह्मणाः॥३९॥

इन्द्रंस्य वज्रोऽसि वार्त्रघ्न इति धनुः प्रयंच्छति विजित्यै।
श्रृवाधनाः स्थेतीषून्। शत्रूनेवास्यं बाधन्ते। पात माँ प्रत्यश्रं
पात मां तिर्यश्रंमन्वश्रं मा पातेत्यांह। तिस्रो व शंर्व्याः।
प्रतीचीं तिरश्चनूचीं। ताभ्यं पृवैनं पान्ति। दिग्भ्यो मां
पातेत्यांह। दिग्भ्य पृवैनं पान्ति। विश्वाभ्यो मा नाष्ट्राभ्यः।
पातेत्यांह। अपंरिमितादेवैनं पान्ति। हिरंण्यवर्णावुषसां
विरोक इतिं त्रिष्टुभां बाहू उद्गृह्णाति। इन्द्रियं वै वीर्यं
त्रिष्टुक्। इन्द्रियमेव वीर्यमुपरिष्टादात्मन्धंत्ते॥४०॥

व्यावृत्त्यै दात्रमुसीत्यांहामृत्र् हिरंण्यमेकश्वतो गमयुन्त्याहं ब्राह्मणा नाष्ट्राभ्यः पातेत्यांह चुत्वारिं

च∥-----[६]

दिशो व्यास्थांपयति। दिशाम्भिजिंत्यै। यदंनु प्रक्रामेंत्। अभि दिशो जयेत्। उत्तु माँद्येत्। मन्साऽनु प्रक्रांमित। अभि दिशो जयित। नोन्माँद्यति। स्मिध्मा तिष्ठेत्यांह। तेजं एवावं रुन्थे॥४१॥

उग्रामा तिष्ठेत्यांह। इन्द्रियमेवावं रुन्धे। विराज्ञमातिष्ठेत्यांह। अन्नाद्यंमेवावं रुन्धे। उदींचीमा तिष्ठेत्यांह। पृशूनेवावं रुन्धे। ऊर्ध्वामातिष्ठेत्यांह। सुवर्गमेव लोकम्भिजंयति। अनूिजंहीते। सुवर्गस्यं लोकस्य समंष्ट्यै॥४२॥

मारुत एष भेवति। अत्रं वै मुरुतः। अत्रंमेवावं रुन्थे। एकंविश्शतिकपालो भवति प्रतिष्ठित्यै। योऽरण्येऽनुवाक्यों गणः। तं मध्यत उपंदधाति। ग्राम्येरेव पृशुभिरार्ण्यान्पृशून्परि गृह्णाति। तस्माँद्भाम्यैः पृशुभिरार्ण्याः पृशवः परिगृहीताः। पृथिर्वैन्यः। अभ्यंषिच्यत॥४३॥

स राष्ट्रं नाभवत्। स एतानि पार्थान्यंपश्यत्। तान्यंजुहोत्। तैर्वे स राष्ट्रमंभवत्। यत्पार्थानि जुहोतिं। राष्ट्रमेव भंवति। बार्ह्स्पत्यं पूर्वेषामुत्तमं भंवति। ऐन्द्रमुत्तंरेषां प्रथमम्। ब्रह्मं चैवास्मै क्षत्रं चं समीची दधाति। अथो ब्रह्मंत्रेव क्षत्रं प्रतिं-ष्ठापयति॥४४॥

षदुरस्तांदभिषेकस्यं जुहोति। षडुपरिष्टात्। द्वादंश्

सम्पंद्यन्ते। द्वादंश् मासाः संवध्सरः। स्व्थ्यरः खलु वै देवानां पूः। देवानांमेव पुरं मध्यतो व्यवंसपिति। तस्य न कुतंश्चनोपांव्याधो भविति। भूतानामवेष्टीर्जुहोति। अत्रात्र वै मृत्युर्जायते। यत्रंयत्रैव मृत्युर्जायते। ततं एवैन्मवंयजते। तस्माद्राज्सूयेंनेजानो नाभिचंरित्वै। प्रत्यगेनमभिचारः स्तृंणुते॥४५॥

सोमंस्य त्विषिरसि तवेव मे त्विषिर्भयादिति शार्दूल-चर्मोपंस्तृणाति। यैव सोमे त्विषिः। या शाँदूंले। तामेवावं रुन्थे। मृत्योर्वा एष वर्णः। यच्छाँदूंलः। अमृत्र हिरंण्यम्। अमृतंमिस मृत्योर्मा पाहीति हिरंण्यमुपाँस्यति। अमृतंमेव मृत्योर्न्तर्थत्ते। शृतमानं भवति॥४६॥

श्तायुः पुरुषः श्तेन्द्रियः। आयुंष्येवेन्द्रिये प्रतिं तिष्ठति। दिद्योन्मां पाहीत्युपरिष्टादिष् निदंधाति। उभयतं एवास्मै शर्म दधाति। अवेष्टा दन्दश्का इतिं क्रीब॰ सीसेन विध्यति। दन्दश्कानेवावयजते। तस्मौत्क्रीबं देन्दश्का द॰शुंकाः। निरंस्तं नमुंचेः शिर् इतिं लोहितायसं निरंस्यति। पाप्मानमेव नमुंचिं निरवदयते। प्राणा आत्मनः पूर्वेऽभिषिच्या इत्यांहुः॥४७॥

सोमो राजा वर्रणः। देवा धर्मसुवंश्च ये। ते ते वाचर्

सुवन्तां ते ते प्राण सुंवन्तामित्यांह। प्राणानेवाऽऽत्मनः पूर्वान्भिषिश्चिति। यद्भूयात्। अग्नेस्त्वा तेजंसाऽभिषिश्चामीति। तेजस्येव स्यात्। दुश्चर्मा तु भवेत्। सोमंस्य त्वा सुम्नेनाभिषिश्चामीत्यांह। सौम्यो वै देवतंया पुरुषः॥४८॥

स्वयैवैनं देवतंयाऽभिषिश्चित। अग्नेस्तेज्सेत्यांह। तेजं एवास्मिन्दधाति। सूर्यस्य वर्चसेत्यांह। वर्च एवास्मिन्दधाति। इन्द्रंस्येन्द्रियेणेत्यांह। इन्द्रियमेवास्मिन्दधाति। मित्रावरुण-योर्वीर्येणेत्यांह। वीर्यमेवास्मिन्दधाति। मुरुतामोज्सेत्यांह॥४९॥

ओर्ज पुवास्मिन्दधाति। क्षुत्राणां क्षुत्रपंतिर्सीत्यांह। क्षुत्राणांमेवेनं क्षुत्रपंतिं करोति। अति दिवस्पाहीत्यांह। अत्यन्यान्पाहीति वावैतदांह। समाववृत्रत्रधरागुदींचीरित्यांह। राष्ट्रमेवास्मिन्धुवमंकः। उच्छेषंणेन जुहोति। उच्छेषंणभागो व रुद्रः। भागुधेयेंनैव रुद्रं निरवंदयते॥५०॥

उदं बुरेत्याग्नीं द्धे जुहोति। पृषा वै रुद्रस्य दिक्। स्वायां मेव दिशि रुद्रं निरवंदयते। रुद्र यत्ते ऋयी परं नामेत्यां ह। यद्वा अस्य ऋयी परं नामं। तेन वा पृष हिनस्ति। यश हिनस्ति। तेनैवैन स्ति। सह शंमयति। तस्मै हुतमंसि यमेष्टं मुसीत्यां ह। यमादेवास्यं मृत्युमवंयजते॥५१॥

प्रजापते न त्वदेतान्यन्य इति तस्यै गृहे जुंहुयात्। यां कामयेत राष्ट्रमंस्यै प्रजा स्यादितिं। राष्ट्रमेवास्यै प्रजा भंवति। पूर्णमयेनाध्वर्युर्भिषिश्चिति। ब्रह्मवर्चसमेवास्मिन्त्विषं दधाति। औदुंम्बरेण राज्नन्यः। ऊर्जम्वास्मिन्नन्नाद्यं दधाति। आश्वंत्थेन् वैश्यंः। विश्नमेवास्मिन्पृष्टिं दधाति। नैयंग्रोधेन् जन्यः। मित्राण्येवास्मे कल्पयित। अथो प्रतिष्ठित्यै॥५२॥ भ्वत्याहुः पुरुष् ओज्सेत्यांह निर्वदयते यजते जन्यो हे चं॥———[८]

इन्द्रंस्य वज्रोऽसि वार्त्रघ्न इति रथंमुपावंहरति विजित्यै। मित्रावरुणयोस्त्वा प्रशास्त्रोः प्रशिषां युन्ज्मीत्यांह। ब्रह्मंणैवैनं देवतांभ्यां युनक्ति। प्रष्टिवाहिनं युनक्ति। प्रष्टिवाही वै देवर्थः। देवर्थमेवास्में युनक्ति। त्रयोऽश्वां भवन्ति। रथंश्चतुर्थः। द्वौ संव्येष्ठसारथी। षट्थ्सम्पंद्यन्ते॥५३॥

षङ्घा ऋतवंः। ऋतुभिरेवैनं युनक्ति। विष्णुऋमान्क्रंमते। विष्णुरेव भूत्वेमाँ ह्योकान्भिजंयति। यः क्षत्रियः प्रतिहितः। सौंऽन्वारंभते। राष्ट्रमेव भवति। त्रिष्टुभाऽन्वारंभते। इन्द्रियं वै त्रिष्टुक्। इन्द्रियमेव यजंमाने दधाति॥५४॥

मुरुतां प्रस्वे जेषिमित्यांह। मुरुद्धिरेव प्रसूत उज्जयित। आप्तं मन् इत्यांह। यदेव मन्सैफ्सीत्। तदांपत्। राजन्यं जिनाति। अनांकान्त पुवाकंमते। वि वा पुष इंन्द्रियेणं वीर्येणध्यते। यो राजन्यं जिनातिं। समृहमिन्द्रियेणं वीर्येणेत्यांह॥५५॥

इन्द्रियमेव वीर्यमात्मन्धंत्ते। पुशूनां मृन्युरंसि तवेव मे

मन्युर्भूयादिति वाराही उपानहावुपं मुश्रते। पृश्नूनां वा एष मन्युः। यद्वंराहः। तेनैव पंशूनां मन्युमात्मन्यंत्ते। अभि वा इय स्पृषुवाणं कामयते। तस्येश्वरेन्द्रियं वीर्यमादातोः। वाराही उपानहावुपंमुश्रते। अस्या एवान्तर्यत्ते। इन्द्रियस्यं वीर्यस्यानांत्यै॥५६॥

नमों मात्रे पृथिव्या इत्याहाहि रसायै। इयंदस्यायंरस्यायंर्मे धेहीत्यांह। आयंरेवाऽऽत्मन्धंत्ते। ऊर्गस्यूर्जं मे धेहीत्यांह। ऊर्जमेवाऽऽत्मन्धंत्ते। युङ्कंसि वर्चोऽसि वर्चो मिये धेहीत्यांह। वर्च एवाऽऽत्मन्धंत्ते। एकधा ब्रह्मण उपहरित। एकधेव यर्जमान आयुरूर्जं वर्चो दधाति। रथविमोचनीयां जुहोति प्रतिष्ठित्ये॥५७॥

त्रयोऽश्वां भवन्ति। रथंश्चतुर्थः। तस्माँचतुर्जुहोति। यदुभौ सहावृतिष्ठंताम्। समानं लोकिमयाताम्। सह संङ्ग्रहीत्रा रथवाहंने रथमादंधाति। सुवर्गादेवैनं लोकादन्तदंधाति। हुर्सः शुंचिषदित्यादंधाति। ब्रह्मणैवैनंमुपावहरंति। ब्रह्मणा-ऽऽदंधाति। अतिंच्छन्द्साऽऽदंधाति। अतिंच्छन्दा व सर्वाणि छन्दार्शसे। सर्वेभिरेवैनं छन्दोभिरादंधाति। वर्ष्म् वा एषा छन्दंसाम्। यदतिंच्छन्दाः। यदतिंच्छन्दसा दधांति। वर्ष्म् वेम् समानानां करोति॥५८॥

पद्यन्ते द्धाति वीर्येणेत्याहानाँत्यै प्रतिष्ठित्यै ब्रह्मणाऽऽदंधाति सप्त चं॥————[९]

मित्रोंऽसि वर्रुणोऽसीत्यांह। मैत्रं वा अहंः। वारुणी रात्रिः। अहोरात्राभ्यांमेवैनंमुपावंहरति। मित्रोंऽसि वर्रुणोऽसीत्यांह। मैत्रो वे दक्षिणः। वारुणः सव्यः। वैश्वदेव्यांमिक्षां। स्वमेवैनौं भाग्धेयंमुपावंहरति। समृहं विश्वदेविरित्यांह॥५९॥

वैश्वदेव्यों वे प्रजाः। ता एवाद्याः कुरुते। क्ष्रत्रस्य नाभिरिस क्षत्रस्य योनिर्सीत्यंधीवासमास्तृंणाति सयोनित्वायं। स्योनामा सींद सुषदामा सीदेत्यांह। यथायजुरेवैतत्। मा त्वां हिश्सीन्मा मां हिश्सीदित्याहाहिश्सायै। निषंसाद धृतव्रंतो वर्रणः पुस्त्यांस्वा साम्राज्याय सुक्रतुरित्यांह। साम्राज्यमेवैनश् सुक्रतुं करोति। ब्रह्मा(३)न्त्वश् रांजन्ब्रह्माऽसिं सविताऽसिं सृत्यसंव इत्यांह। सवितारंमेवेनश् सत्यसंवं करोति॥६०॥

ब्रह्मा(३)न्त्व र रांजन्ब्रह्माऽसीन्द्रोंऽसि स्त्यौजा इत्यांह। इन्द्रंमेवैन र स्त्यौजंसं करोति। ब्रह्मा(३)न्त्व र रांजन्ब्रह्माऽसि मित्रोंऽसि सुशेव इत्यांह। मित्रमेवैन र सुशेवं करोति। ब्रह्मा(३)न्त्व र रांजन्ब्रह्मासि वर्रुणोऽसि स्त्यधर्मेत्यांह। वर्रुणमेवैन र स्त्यधर्माणं करोति। स्विताऽसि स्त्यसंव इत्यांह। गायत्रीमेवैतेनांभि व्याहंरित। इन्द्रोंऽसि स्त्यौजा इत्यांह। त्रिष्टुभंमेवैतेनांभि व्याहंरित॥६१॥

मित्रोऽसि सुशेव इत्यांह। जगंतीमेवैतेनांभि व्याहंरति। सत्यमेता देवताः। सत्यमेतानि छन्दारंसि। सत्यमेवावं रुन्धे। वर्रुणोऽसि सत्यधर्मेत्यांह। अनुष्टुभंमेवैतेनांभि व्याहंरति। सत्यानृते वा अनुष्टुप्। सत्यानृते वर्रुणः। सत्यानृते एवावं रुन्धे॥६२॥

नैन रे सत्यानृते उंदिते हि इंस्तः। य एवं वेदं। इन्द्रंस्य वज्रोऽिस वार्त्रघ्न इति स्फ्यं प्रयंच्छिति। वज्रो वै स्फ्यः। वज्रेणेवास्मां अवरप्र १ रेन्धयित। एव १ हि तच्छ्रेयः। यदंस्मा एते रध्येयः। दिशोऽभ्यंय १ राजांऽभूदिति पश्चाक्षान्प्रयंच्छिति। एते वै सर्वेऽयाः। अपंराजायिनमेवैनं करोति॥६३॥

ओ्दनमृद्धुंबते। प्रमेष्ठी वा एषः। यदोदनः। प्रमामेवैन्ड् श्रियं गमयति। सुश्लोकाँ(४) सुमंङ्गलाँ(४) सत्यंराजा(३)-नित्यांह। आमेवैतामा शाँस्ते। शौनः शेपमाख्यांपयते। वरुणपाशादेवैनं मुश्लति। प्रः शतं भंवति। शतायुः पुरुषः शतेन्द्रियः। आयुंष्येवेन्द्रिये प्रतिं तिष्ठति। मारुतस्य चैकंविश्शतिकपालस्य वैश्वदेव्ये चामिक्षांया अग्नयें स्वष्टकृतें समवंद्यति। देवतांभिरेवैनंमुभ्यतः परिं गृह्णाति। अपान्नश्रे स्वाहोर्जो नश्रे स्वाहाऽग्नये गृहपंतये स्वाहेतिं तिस्र आहुंतीर्जुहोति। त्रयं इमे लोकाः। एष्वेव लोकेषु प्रतिं

देवैरित्यांह सुत्यसंवं करोति त्रिष्टुभंमेवैतेनांभि व्याहंरति सत्यानृते पुवावं रुन्धे करोति

सप्तमः प्रश्नः 19

श्तेन्द्रियः षद् चं॥-----[१०]

पृतद्वाँह्मणानि धात्रे रिव्निनाँन्देवसुवाम्थेतो देवीर्दिशः सोम्स्येन्द्रंस्य मित्रो दर्श॥१०॥ पृतद्वाँह्मणानि वैष्ण्वं त्रिंकपालमत्रं वै पूषा वाशाः स्थेत्यांह् दिशो व्यास्थांपयृत्युदंह्वरेत्य ब्रह्मा(३)न्त्व॰ रांज्ञ्चतुंष्यष्टिः॥६४॥ पृतद्वाँह्मणानि प्रतिं तिष्ठति॥

हरिः ओम्॥ ॥इति श्रीकृष्णयजुर्वेदीयतैत्तिरीयब्राह्मणे प्रथमाष्टके सप्तमः प्रपाठकः समाप्तः॥

This PDF was downloaded from http://stotrasamhita.github.io.

GitHub: http://stotrasamhita.github.io | http://github.com/stotrasamhita

Credits: http://stotrasamhita.github.io/about/